

prima instanță: L. Vasilevici
instanța de apel: V. Pruteanu, L. Popova, A. Gavrilița

dosarul nr. 3ra-891/15

ÎNCHEIERE

24 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iurie Bejenaru
Ion Druță
Liliana Catan

examinînd chestiunea admisibilității recursului declarat de Departamentul
Instituțiilor Penitenciare,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Stănilă Corina
împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Casei Naționale de Asigurări
Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea indemnizației
pentru îngrijirea și creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2015, prin care a
fost respins apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare și menținută
hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 29 aprilie 2014,

c o n s t a t ă

La data de 04 iulie 2013 Stănilă Corina a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Casei Naționale de Asigurări
Sociale, solicitînd declararea ilegalității refuzurilor Departamentului Instituțiilor
Penitenciare nr. 5/S-862/13 din 22 aprilie 2013 și Casei Naționale de Asigurări
Sociale nr. S920/13 din 17 iunie 2013, precum și obligarea Departamentului
Instituțiilor Penitenciare să achite indemnizația pentru concediul parțial plătit pentru
îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, în modul prevăzut de art. 7 din Legea nr.
289 din 22 iulie 2004 și încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 01 iunie 2012 a
încheiat căsătoria cu Stănilă Constantin, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie
seria CS-V 0905747.

De asemenea, a indicat că este colaboratorul Departamentului Instituțiilor
Penitenciare, deține funcția de specialist principal al secției relații externe, elaborări
și implementări programe, locotenent de justiție.

La data de 07 mai 2012 s-a născut fiul Stănilă Matei, fapt confirmat prin
certificatul de naștere seria NA-VI 1530338.

La data de 22 martie 2013 a înaintat o cerere prealabilă către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, prin care a solicitat calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, care a fost recepționată de ultimul.

Prin răspunsul nr. 5/S-862 din 22 aprilie 2013 i s-a refuzat în solicitare pe motiv că nu este persoană asigurată și solicitarea urmează a fi examinată de CNAS.

La cererea din 04 iunie 2013 adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, la data de 17 iunie 2013 a primit răspuns, prin care a fost informat că i s-a stabilit indemnizația pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani, pe motiv că ea nu este asigurată prin sistemul public de asigurări sociale de stat și nu achită contribuții lunare obligatorii, refuzîndu-i-se în stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani. Totodată, CNAS s-a referit și la faptul, precum că cererea depusă este tardivă.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 29 aprilie 2014 acțiunea a fost admisă parțial. S-a obligat DIP să-i achite Corinei Stănilă indemnizația lunară pentru îngrijirea și creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani în cuantumul și modul stabilit de art. 7 al Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, lunar, cu excluderea sumei deja achitate de CNAS în baza deciziei din 05 octombrie 2012 cu titlu de indemnizație lunară, pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani. În rest, cerințele privind recunoașterea drept ilegal răspunsul CNAS nr. 5920/13 din 17 iunie 2013 și compensarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei au fost respinse. S-a încasat de la DIP în beneficiul Corinei Stănilă cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 3000 lei

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, DIP a declarat apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2015 a fost respins apelul declarat de DIP și menținută hotărîrea primei instanțe.

S-a încasat de la DIP în beneficiul Corinei Stănilă cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 3 000 lei.

Instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind temeinicia pretențiilor admise, din următoarele considerente.

Conform art. 124 alin. (2) Codul muncii, în baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin.(1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Conform art. 31 alin. (1) din Legea nr. 1036 din 27 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, colaboratorii sistemului penitenciar sînt cuprinși în asigurarea de stat de persoane prin efectul legii (obligatorie) din contul mijloacelor

bugetului de stat, suma asigurată fiind egală cu suma drepturilor bănești pentru 10 ani în ultima funcție.

Conform art. 18 alin. (1) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului de la data acordării concediului și până la vârsta de 3 ani a copilului. În cazul în care data acordării concediului pentru îngrijirea copilului diferă de la o unitate la alta, indemnizația se stabilește începând de la data ultimei acordări a concediului.

În scopul realizării prevederilor Legii nr. 289 din 22 iulie 2004, Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 108 din 03 februarie 2005 a aprobat Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale.

Conform punctului 6 al Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005, stabilirea, calcularea și plata indemnizațiilor se efectuează de către unitatea economică în care își desfășoară activitatea de bază angajatul (unde se păstrează carnetul de muncă) prin contract individual de muncă și de către casele teritoriale de asigurări sociale pentru celelalte categorii de asigurați.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că Stănilă Corina a demonstrat temeinicia solicitării sale privind achitarea indemnizației de creștere și îngrijire a copilului de la Departamentul Instituțiilor Penitenciare, care urmează să fie obligat de a calcula și achita indemnizația solicitată, în legătură cu nașterea copilului Stănilă Matei, născut la 07 mai 2012, iar refuzul nr. 5/S-862/13 din 22 aprilie 2013 a Departamentului Instituțiilor Penitenciare privind achitarea indemnizației pentru îngrijirea și creșterea copilului până la vârsta de 3 ani s-a considerat ca fiind ilegal.

Instanța de apel a menționat că fiind constatat faptul că, CNAS a stabilit în baza deciziei din 05 octombrie 2012 Corinei Stănilă mărimea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 1,5 ani și a achitat-o, suma în cauză urmează a fi exclusă din cuantumul, care este obligat să-1 achite DIP.

Instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe și referitor la refuzul în încasarea prejudiciului moral, în condițiile în care nu au prezentat probe suficiente și concludente în confirmarea acestei pretenții.

De asemenea, Colegiul civil al instanței de apel a apreciat că instanța de fond întemeiat a respins și cerința intimătei-reclamante Stănilă Corina prin care a solicitat

recunoașterea drept ilegal a răspunsului CNAS nr. S 920/13 din 17.06.2013, or, CNAS-ul a dat răspuns la cererea prealabilă și a acționat în limitele prevederilor legislației în vigoare.

La data de 07 mai 2015 DIP a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2015, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii primei instanțe și deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărîri prin care a respinge acțiunea.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurentului copia deciziei integrale, însă la materialele pricinii nu se regăsește dovada recepționării acesteia, din care considerente recursul declarat la data de 07 mai 2015 de către DIP se consideră a fi depus în termen.

În motivarea recursului recurentul a invocat că potrivit prevederilor Legii nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, dreptul la prestații de asigurări sociale se exercită prin sistemul public de asigurări sociale. Categoriile de persoane asigurate obligatoriu în sistemul public sînt specificate în Legea nr.489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale, iar modul de acordare a prestațiilor de asigurări sociale se stabilește de Guvern.

Astfel, conform art. 18 alin.(6) al Legii nr. 289 din 22.07.2004, începînd cu anul 2014, cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30% din baza de calcul stabilită conform art. 7, dar nu mai puțin de 400 de lei pentru fiecare copil. Iar potrivit art.7, baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuțiile individuale de asigurări sociale.

Menționează recurentul că potrivit Legii nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale, asigurat - este persoană fizică aptă pentru muncă, care are obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale în vederea beneficierii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege. Iar contribuție de asigurări sociale - sînt sumele datorate în mod obligatoriu de participant la sistemul public de asigurări sociale.

Susține că reieșind din cele expuse mai sus și prin prisma Legii nr.1036 din 27.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar și Legii nr.1544 din 23.06.1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorii sistemului penitenciar nu au

obligația de a achita contribuțiile de asigurări sociale, astfel art.7 nu se răsfrânge asupra acestora.

Totodată, menționează că modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, este reglementat de Hotărîrea Guvernului nr.1478 din 15.11.2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii. Astfel, pct.2 al hotărîrii nominalizate, prevede că cheltuielile sînt suportate din contul mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat - pentru plata indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 3 ani, în cazul persoanelor asigurate; iar din contul mijloacelor bugetului de stat - pentru plata indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 1,5 ani, persoanelor neasigurate (persoanele care nu achită contribuții). Incepînd cu 1 noiembrie 2002, stabilirea și evidența indemnizațiilor adresate familiilor cu copii (pct.3 al hotărîrii menționate), se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale și subdiviziunile teritoriale ale acesteia.

Susține că toate litigiile ce țin de aplicarea Legii nr.289 din 22.07.2004 (art.33) se soluționează de Casa Națională de Asigurări Sociale, a cărei decizie poate fi atacată în instanța de judecată, conform legislației în vigoare.

Astfel, decizia cu privire la stabilirea indemnizațiilor specificate se adoptă de către conducătorul casei teritoriale. Se conchide că, indiferent de faptul dacă solicitantul acestor indemnizații este angajat în cîmpul muncii sau nu, cererea pentru stabilirea indemnizației unice la nașterea copilului și indemnizației lunare pentru creșterea/îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani (în cazul persoanelor asigurate) și 1,5 ani (în cazul persoanelor neasigurate) - va fi depusă la casa teritorială de asigurări sociale.

Concomitent mai menționează că în conformitate cu art.31 alin.(1) al Legii nr.1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, colaboratorii sistemului penitenciar sunt cuprinși în asigurarea de stat de persoane prin efectul legii obligatorie din contul mijloacelor bugetului de stat.

Susține că colaboratorii sistemului penitenciar (inclusiv reclamanta) - nu sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale, fiind supuși asigurării de stat obligatorii.

În susținerea faptului că colaboratorii sistemului penitenciar nu sunt beneficiari ai tuturor prestațiilor de asigurări sociale, menționează că calitatea de asigurat al bugetului de asigurări sociale este interdependentă cu calitatea de contribuabil al sistemului de asigurări sociale. Astfel, de prestații sociale beneficiază doar persoanele care achită aceste contribuții sau pentru care le achită angajatorul.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil.

În conformitate cu art.432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizând actele cauzei Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ constată că argumentele formulate în recurs se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei, iar argumentele invocate în recurs, în esența lor, sînt similare argumentelor invocate atît în prima instanță cît și în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, fără a se examina temeinicia lor.

Pe cînd, alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins. Or recursul, exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iurie Bejenaru

Judecătorii

Ion Druță

Liliana Catan